

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 2. De personis inter se comparatis quoad æqualitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

est Filius, neque Paternitas est Filiatio. Pater est Deus, & est Deitas. Paternitas ipsa est Deitas, licet non solum & precise Deitas. Natura Diuina non est generans, neque genita, producens aut producta: quamuis Pater qui est generans, & Filius qui generatur, Spiritorumque producens, & Spiritus productus, sint eadem res cum natura. Quandoque tamen nomina abstracta essentialia, appropriatiue contracta, & a propria significandi modo abducta, coniunguntur concretis notionalibus & proprijs. Filius enim ab antiquis dicitur sapientia genita. Eodemque modo Spiritus sanctus, dici potest amor spiratus. Quae adiectiua non conueniunt simpliciter sapientia aut amori secundum proprium significandi modum: sed quasi transferunt illa substantiua abstracta, vt sumantur velut concretæ, vel connotatiue, aut notionaliter. Sapientia enim per se proximè & secundum se, neque generans est, neque genita: sed vocatur generatione Filij qui est sapientia, & est genitus, id est, realiter procedens à Patre per viam sapientia & intelligentia, quæ primariè illi communicatur.

8. Sexta regula. Nomina metaphysice abstracta, instar vniuersalium, à proprietatibus seu notionibus realiter distinctis, vnum ratione tantum significant, & realiter multiplicata: ideoque in numero multitudinis rectè efferi possunt. Vnde v. g. dici possunt tres existentia, relatiue, tres hypostates, tres entitates, perfectiones, aternitates, immetitates relatiue. Patet ex dictis dispo. 25. sect. 12. vbi hunc loquendi modum, & ratione, & Patrum, & Theologorum omnium auctoritate confirmauimus. Videri potest Suar. lib. 3. cap. 3. & sequent. vbi nobiscum sentit, & vniuersim notat, ex prædicatis quæ dicuntur de personis diuinis, quædam sumi ex sola essentia, & attributis eius absolutis. De quibus certum est non multiplicari, substantiue saltem, vt supra dictum est. Quædam verò sumi ex proprietate personali vel notionali: vt essentia genitorum vel spiratorum. Et de istis nulla est specialis controuersia. Nam si proprietates sit propria singulariter vnius personæ: clarum est nomen à illa sumptum multiplicari non posse. Quia & forma vel quasi forma, vnde sumitur, vna tantum est: & persona habens talem formam, est etiam vnica. Ideoque ne adiectiue quidem multiplicari potest. Quapropter Athanasius in Symbolo, *Vnus, inquit, Pater, non tres patres: vnus Filius, non tres Filij: vnus Spiritus sanctus, non tres spiritus sancti.* Si verò, forma illa sit communis pluribus personis, vt est spiratio actiua Patri & Filio: tum eadem erit ratio de illa, seruata proportione, quæ est de attributis essentialibus respectu trium personarum, de quibus supra diximus regula 3. Alia verò sunt prædicata communiora, magisque indifferentia, quæ ab essentia & à proprietatibus persona-

rum abstrahi possunt: vt sunt maxime transcendentalia prædicata, Ens, Vnum, Verum, Bonum. De quibus certum est, quatenus ab essentia sumuntur, non dici pluraliter de tribus personis, quia in essentia vnum sunt. Si verò sumantur à proprietatibus personarum realiter distinctis: possunt pluraliter enunciari, etiam substantiue: quia significant formam realiter multiplicem & ratione tantum vniam. Ad nominis autem substantiui & substantialis pluralitatem sufficit formam expresse significatam esse multiplicem: sicut & ad vnitatem, sufficit esse vniam.

SECTIO II.

De personis inter se comparatis quoad æqualitatem.

Conclusio. Inter personas diuinas est vera æqualitas, & similitudo multiplex. Esse æqualitatem docent tanquam de fide symbolum Athanasij, vbi dicitur tres personas cœternas sibi esse & cœquales: & Toletanum VI. in professione fidei, vbi proficitur Filium per omnia esse cœqualem Patri, & in Trinitate tantam esse vnitatem substantia, vt pluralitate careat, & æqualitatem teneat. Ecclesia quoque Latina sic canit in præfatione Missæ de sanctissimæ Trinitate: *Vt in essentia vnitas, & in personis proprietates, & in maiestate adoretur æqualitas.* Maiestas autem existit ex omnibus quæ faciunt ad personæ dignitatem & perfectionem. Huc etiam pertinet illud Philip. 2. v. 2. *Cum in forma Dei esset, Christus scilicet, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo. Vt autem declararetur & confirmetur amplius conclusio proposita,*

Nota primò, Illa dici æqualia, quæ habent eandem quantitatem: sicut ea dicuntur similia, quæ habent eandem qualitatem. Secundò, Triplex quantitas est. Vna mollis, in continuis: alia numeri, in discretis: tertia perfectionis, in quibuslibet, siue spiritualibus, siue corporeis, continuis, aut discretis. Tertiò, Perfectio diuina, in qua fundari potest æqualitas personarum, multiplex est. Vna essentialis & cœmuniis: altera propria. Et iterum essentialis, alia est durationis siue aternitatis, alia immetitatis, alia intelligentia, alia voluntatis, alia omnipotentia. De quibus omnibus queri potest, vtrum in illis personis sint æquales. Quarto, vt aliqua dicantur æqualia, tria requiruntur. 1. Vt sint distincta realiter inter se. Quia idem non dicitur proprie sibi ipsi æquale, sed idem. 2. Vt habeant quantitatem eiuſdem rationis, secundum quam inter se comparentur. Vnde linea non potest dici æqualis Angelo, vel corpus numero. 3. Vt quantitas non sit maior in vno, quam in altero. Nam æquale dicitur per

negationem maioris & minoris. Et æqualitas generatim est conuenientia in quantitate, cum priuatione excessus. In quo differt æqualitas à similitudine. Hæc enim potest pati excessum aliquem in altero extremorum: neque inindivisibili fita est, vt æqualitas. Vtraque vetò id commune habet, quòd requirat conuenientiam, & adunationem quandam in forma, secundum quam est conuenientia. Nam quòd magis res conueniunt, eò magis ad unitatem accedunt. Et licet neque æqualitas, neque similitudo exigat unitatem & identitatem realem in ea forma, seu ratione, in qua fundatur æqualitas, vel similitudo duorum extremorum: tamen illam compatitur. Ipò est maior conuenientia, quòd magis ad unitatem & reductionem diuersitatis acceditur, modò tamen sit realis aliqua distinctio inter æqualia, & similia. Quia aliqui foret omnimoda identitas, non autem æqualitas, vel similitudo, quæ sunt relationes mutæ inter extrema distincta.

His suppositis: Quòd inter tres personas diuinas sit æqualitas, & similitudo multiplex, patet: quia cum distinctione reali ab inuicem habent summam conuenientiam in essentia, sine excessu & defectu. Ergo habent summam æqualitatem perfectionis, atque etiam similitudinem essentialem in illa: nam conuenientia in essentia seu natura, similitudo quoque dici solet, iuxta vulgatam definitionem generationis viuientium. *Est origo viuentis à viuente coniunctio in similitudinem naturæ.* Et quamuis olim Arii tempore vitaretur nomen similitudinis in diuinis, quia ille similitudinem sic admitteret inter Patrem & Filium, vt negaret identitatem naturæ; esseque vellet meram similitudinem sine identitate, & filium esse dumtaxat *quasi uocatus sensu illo, non operari, vt contra illum Concilia definiuerunt: postea tamen inualuit nomen similitudinis inter personas diuinas, sensu Catholico prædicto intellectum.* Imò primum Concilium Constantinopolitanum in professione fidei §. 8. admittit Verbum Deum consistere in æqualitate & similitudine cum Patre, Græcè *ὁμοῦς*. Et ibidem ait vocari in Scripturis imaginem & characterem Patris, propter essentia unitatem. Sic Hilar. in lib. de Synodis, anathematismo 3. & quatuor sequentibus contra Arium, aduertit similitudinem etiam in essentia. Idemque docent S. Thom. q. 31. artic. 2. & q. 42. art. 1. ad 4. & omnes alij Theologi, definiētes generationem, diuinam etiam, processionem siue originem viuentis à principio viuente coniuncto in similitudinem naturæ.

At non est solùm conuenientia & æqualitas, vel similitudo inter personas secundum essentiam: sed etiam secundum proprietates. Aequalitas quidem absoluta est inter illas singillatim sumptas, & singillatim comparatas: nisi fortè spiratio passiva duabus aliis in

Patre & Filio æquiparanda sit, iuxta ea quæ diximus disp. 25. sect. 10. num. 3. Inter eandem verò est similitudo secundum quid: quia licet differant secundum proprias & vltimas rationes: potest tamen ab illis abstrahi ratio vniuoca relationis, in qua conueniunt. Vnde sicut dicitur personas conuenire in essentia: ita dici potest conuenire eatenus in proprietatibus. Præterea sicut conueniunt omninò æqualiter & sine excessu in essentia totaliter & adæquate sumptæ: sic & in attributis singulis essentialibus, intellectu, voluntate, omnipotentia, immensitate, æternitate, &c. Neque æqualitati durationis seu æternitatis obstat prioritas originis. Quia productum potest esse coæuum producenti, cum solo ordine naturæ vel originis, vt in rebus naturalibus notum est. Non itè obstat æqualitati in omnipotentia, quòd potentia ad intra, quæ est in producente, non sit in persona per illam producta. Nam potentia vel omnipotentia, dicta absolute, quæque est essentialis, dicitur de principio ad extra, non ad intra. Hæc autem principium est vnum & idem in omnibus personis. Quare sunt æquè omnipotentes, quamuis non omnes formaliter habeant vim producendi ad intra. Formaliter, inquam: nam eminenter omnes eam continent in essentia.

Quærunthic aliqui, an relationes æqualitatis & similitudinis, sint reales in diuinis. Respondeo, ne quidem esse in creatis, nisi fundamentaliter: compleri autem per actum mentis comparatis inter se, & denominantis æqualia vel similia, ea quæ habent quantitatè eandem, aut eandem qualitatem: vt binarium & binarium, album & album. Etenim nomen æqualitatis non dicit aliud in re, nisi quòd in rebus distinctis sit quantitas eadem aut eiusdem mensuræ: & inæqualitas, quòd sit diuersa. Sublatoque respectu, quolibet, aut alia ratione reali, palmus & palmus sunt æquales, aut binarius & binarius, hoc ipò quòd vterque est palmus, aut vterque est binarius. Estque prorsus impossibile non esse æquales, quàm diu hoc erit. Ergo non constituntur æquales per relationem superuenientem. Nam quando res seipsa habet aliquòd: non habet illud per rem aut rationem superuenientem: & magis superfluum dicitur illi habere per aliud. Idemque dico de similitudine inter album & album. Sunt enim similia eo præcisè, quòd vtrunquè album est, quocunque alio re vel ratione circumscripto. Et quamuis intellectus occasionem hæc sumat comparandi vnum cum alio, atque illud verum relatum denominandi, nomine sumpto ex tali comparatione: in re tamen non est relatio, sed est planè superflua vt res constituuntur & sint à parte re similes, aut æquales. Sufficit enim vtrunquè esse album, vt sint similes: aut vtrunquè esse palmatis quantitatè, vt sint æquales.

11. Tres personæ diuinae sunt æquales in essentia. Possunt dici & similes.

12. Sunt etiam æquales secundum proprietates: & aliquæ sunt similes.

13. Relationes æqualitatis & similitudinis sunt reales superflue.

